

"Sóc un dels nois dels setanta"

Al Pacino explica, en exclusiva per a EL TEMPS, que gaudir d'un 'typecasting' italoamericà és una barrera i assegura que 'Donnie Brasco' no és una pel·lícula que parli de violència sinó que dibuixa les aspiracions i les frustracions d'un personatge.

El paper que interpreta en Donnie Brasco, què té de nou i de significatiu?

—És un tipus de persona molt concreta. No vaig veure cap similitud amb la resta dels personatges d'aquest gènere que he interpretat, però sí que hi vaig veure alguna cosa que em va semblar diferent. Em semblà que el personatge estava interessat en altres coses, era diferent. He interpretat advocats, policies, i tots eren diferents. Aquest personatge també és diferent. Penso que el tipus de *Serpico* i el de *Sea of love* viuen en el mateix món, però són diferents, trobo que és el mateix gènere de diferència entre el personatge que interpreto en *Donnie Brasco* i la resta dels personatges que he fet, per exemple, Michael Corleone i aquest paio... hi ha diferència.

—És important crear empatia amb els personatges? Si observem la seva professió, aquesta mena de gent no ens hauria d'agradar, però, en canvi, amb la caracterització que vostè en va fer per a aquesta pel·lícula, veiem els seus punts vulnerables... És important mostrar-ne una visió global?

—Aquesta és la meta a què un aspira, el que un intenta trobar en un personatge; coses del personatge que podries veure si saberes esmicolar-lo, il·luminar-lo d'alguna manera per a tu. Penso que així és com abordes el personatge. Atanasio escrigué una història que em va atreure... elegeixes guions per diferents raons i, de vegades, hi ha dues o tres raons que et mouen a no fer-ho. Em va agradar la idea que Johnny Depp interpretés aquest paper i treballar-hi i amb Mike Newell, que provenia d'un món totalment diferent al representat en la pel·lícula.

—Ens pot explicar una mica el procés des que va llegir el guió per primera vegada?

—Aquest guió va circular durant una temporada, penso que va ser així perquè està basat en un fet real, encara que en la pel·lícula els personatges estan canviats. No són exactament com eren en la vida real. Per descomptat, quan t'acostes a aquest gènere, has de dir, bé, això ja s'ha fet. Ja hem estat en aquest territori. Fins i tot hi he estat físicament. Així doncs, per què voldria embarcar-me de nou en aquesta mena de projecte? Per això va costar un cert temps. Fa uns quants anys ni tan sols ho vaig tenir en compte; hi havia diferents directors interessats en el projecte, crec que va ser Mark Johnson qui el va mantenir viu. A mesura que anava passant el temps, la rellevància d'aquesta història es va incrementar una mica més, i la distància, el fet que s'esdevingués el 1979, començà a donar-li un altre caire que el va fer més interessant per a mi i per aquesta raó la vaig fer.

—Hi ha molts nois italians que es fan grans idealitzant com a herois aquests personatges mafiosos; com els veia vostè de petit? Això ha influït en la seva interpretació?

—Sempre tendim a donar un caràcter romàntic a les figures exòtiques, a les figures que estan fora de la llei i al marge de la societat.

"Sempre tendim a donar un caràcter romàntic a les figures exòtiques que estan al marge de la llei i de la societat. Això resulta interessant, tant si la persona està dalt com si és a baix, la veiem diferent, i això fa que ens hi interessem."

Això sempre ha resultat interessant, tant si la persona ha arribat dalt com si és a baix, la veiem com un element exòtic, diferent a nosaltres, i això fa que ens hi interessem. Després hi ha l'altra part, els personatges i les històries amb què ens identifiquem, que és totalment diferent, és com un altre canal. Hi hagué moltes pel·lícules que vaig veure mentre creixia, quan era molt jove, no vaig créixer amb la televisió... les pel·lícules que ma mare em duia a veure, el record que en guardo, de Ray Milland i Humphrey Bogart, Cary Grant i Gary Cooper, i després, Marlon Brando i Ja-

mes Dean, que eren personatges que interpretaren tota mena de papers. Recordo una pel·lícula de Paul Muni que es deia *Scarface* i, crec que per la interpretació de Paul Muni, l'únic que volia era... copiar-la, de manera que vaig començar amb la idea que algú en fes una pel·lícula i... ara no sé per què parlem de *Scarface* relacionant-la amb *Donnie Brasco*. Ho sento, m'he perdut. Algú hauria de controlar-me!

—*Pensa que cal continuar mostrant italoamericans tal i com els veiem en Donnie Brasco, gent violenta que mata quasi inconscientment?*

—És una pregunta complicada, una bona pregunta, de fet tots hi pensem, i jo, com a italoamericà, també. Però em fa l'efecte que hi estem acostumats. Crec que és un dels tentacles de la nostra cultura i que ens suscita sentiments i opinions i no sé quina és la solució.

Jo m'acosto al material, a la història i al seu valor com a entreteniment i no em sembla que aquesta pel·lícula sigui especialment violenta. No em sembla que parli tant de la violència sinó d'una relació, i aquesta relació parla d'un personatge que té somnis, aspiracions. Si el film comunica alguna cosa és precisament això: que el personatge que represento es converteix en un prototipus per a altres persones, encara que aquestes persones pertanyin al món convencional i legal. Els ciutadans normals, aliens al món de l'hampa, s'hi poden identificar, especialment amb alguns aspectes de la lluita diària d'aquest home. Hi ha aspectes d'aquest ésser humà que, si els prestem atenció, estan en nosaltres mateixos i no són els aspectes violents, sinó les seves necessitats, les frustracions. Penso que aquesta és la classe de personatge que intentem expressar i dibuixar.

—*Vostè tingué res a veure amb el*

fet que Johnny Depp fos elegit per al seu personatge?

—No. Johnny Depp va ser elecció de Mike Newell i de Mark Johnson per a aquest paper. Em vaig reunir amb Johnny perquè no el coneixia i prenguérem un cafè amb Mike Newell, després el triaren i crec que poques vegades he xalat tant treballant amb algú. Hem creat una amistat. És el que se sol dir sempre quan es parla d'un company de treball, però de debò, va ser un plaer treballar amb ell.

—*Per la seva personalitat?*

—Era sempre divertit estar amb ell. És una persona molt interessant i em féu riure tot el temps. No passà dia que no me'n vingués amb alguna. És part de la seva naturalesa, és molt divertit treballar amb ell, i també amb la resta de l'equip. Ens divertíem i això sempre és bo quan rodes una pel·lícula perquè has de passar molt de temps plegats.

—*Abans s'ha referit a la televisió. Meryl Streep ha*

fet fa poc un telefilm i actors del seu nivell com Dustin Hoffman han fet projectes especials per a aquest mitjà. N'hi ha cap que li agradaria fer per a televisió o pensa que avui dia això podria afectar negativament la seva categoria d'estrella?

—No, no penso que afecti gens aquesta categoria. Simplement no hi tinc accés... Una vegada els meus agents em parlaren d'un programa, recordo que es deia *The Bunker* i que finalment el va fer Anthony Hopkins. Era un gran guió, estic segur que els guions televisius poden ser meravellosos, però realment no me n'arriba cap. En parlaré amb el meu agent.

—*Guanyar un Oscar va canviar gaire la seva carrera? Què en pensa, dels Oscar?*

—Els Oscar són bons. La gent en gaudeix i per això són bons. El programa funciona bé en televisió, l'audiència és molt gran, i això significa

que la gent en gaudeix com a part d'un espectacle. És molt bo per a la indústria cinematogràfica perquè significa atenció per a moltes pel·lícules i algunes que no obtenen l'atenció que mereixen, l'aconsegueixen quan són nominades per als Oscar. Aquest és el valor que tenen per a mi. Guanyar un Oscar és... bé, va ser una experiència estúpida. Meravellosa. I viure-ho d'aquesta manera va ser inusual perquè no esperava sentir-me de la manera com em vaig sentir després de rebre l'Oscar. S'acostaven a mi per felicitar-me, i això fa que es mantingui aquest sentiment; això va continuar durant un parell de setmanes i va ser una cosa que no havia experimentat mai; era com si hagués guanyat una medalla en els Jocs Olímpics. Et sents com si estiguessis en una cursa, amb aquell sentiment que és més afí als esportistes. Encara que no he guanyat mai res en esports.

—*El vertader Joe Pistone va fer d'assessor en la pel·lícula. Li va aportar alguna cosa?*

—Vaig parlar amb Joe, treballà molt a prop de Johnny Depp perquè ell era qui l'interpretava i va ser interessant escoltar el que Joe Pistone digué sobre el meu personatge, però en aquesta pel·lícula no va ser com en *Serpico*, quan interpretava la vida de Frank Serpico i el seguia per tot per conèixer-lo bé. Aquí el personatge és un compost de dos o tres personatges, així que vaig decidir que obtindria les meves idees a partir del text i també de part del que Joe em va dir, i així és com el vaig elaborar.

—*Aquesta recerca del personatge, com la que vam veure en Looking for Richard, es tracta d'un recurs que solament fa servir per interpretar Shakespeare o l'utilitza també en altres personatges?*

—Aquesta recerca es fa amb tots els personatges i trobo que és l'aspecte més divertit. Quan interpretes

"Johnny Depp és una persona molt interessant i em féu riure tot el temps. És part de la seva naturalesa, és molt divertit treballar amb ell. Ens divertíem i això sempre és bo quan rodes una pel·lícula perquè has de passar molt de temps plegats."

ARXIU / BRIAN HAMILL

de nou un mateix personatge, llavors es converteix en aquest personatge en una altra situació, però quan busques i imagines qui serà... aquesta és la part divertida i també diria que la part més creativa és descobrir qui seràs i com seràs, i això és el que t'excita i t'estimula per tornar a fer-ho...

—En els seus personatges sempre està envoltat d'aquesta aura, encara que interpreti un policia, un advocat o el rei Ricard, com si fos el perenne mafiós.

—De debò?

—Encara que hi ha infinitat de maneres d'interpretar aquest personatge, com pensa que s'ha desenvolupat en la seva interpretació i especialment en aquesta pel·lícula, en què té l'oportunitat d'interpretar...

—Un mafiós de veritat? Estic agraït per l'oportunitat de poder interpretar un personatge tan ben elaborat per Attanasio. De fet qualsevol actor amb sensibilitat per a aquest tipus de personatges hauria pogut interpretar el paper. És una espècie de —com diuen en el món de l'actuació— paper “a prova d'actors”, i alguns papers ho són. Estic molt agraït per haver tingut un paper tan bo.

—Hi ha hagut unes quantes interpretacions seves en els últims cinc o sis anys, com en City Hall, Heat, Scent of a Woman, que alguns crítics consideraren que havia esmerçat massa estil. Hi va ser una mica més espontani, més viu, més pintoresc...

—Efectista i florit.

—...aquesta és una interpretació més tranquil·la, igualment eficaç, però més traquil·la. Potser és una reacció a l'opinió d'aquests crítics?

—A vegades treballa d'una manera més inconscient o tendeix a deixar-me arrossegar per les coses. I d'altres potser condueixo cap a alguna direcció que sóc conscient que ja he visitat.

—En aquesta pel·lícula veiem que necessita un contacte, algú que l'introdueixi en aquests cercles. Com va anar aquesta introducció?

—Quan el 1980 vaig visitar Berlín est, els nois i els policies em coneixien, així que hi vaig tenir accés. Vaig parlar amb els policies i amb els mafiosos, amb rectors, amb polítics. T'hi deixen entrar i et sents, tal i com Shakespeare definia els actors, un cronista del

nostre temps. Llavors observes, et fixes en la seva conducta i esperes que part d'aquesta conducta acabi transmetent-se al teu inconscient perquè quan desenvolupes el paper es converteixi en un personatge.

—El fet que aquesta pel·lícula trenqui amb els mites sobre la màfia i la desmitifiqui, després d'haver fet El Padrí i Scarface, li va atreure d'una manera especial?

—Sobretot em va atreure la qualitat del text d'Attanasio i la relació pare-fill que s'estableix amb Johnny em semblà un element molt interessant dins d'aquest gènere.

—Vostè s'ha dedicat al cinema durant molt de temps, què pensa de la qualitat dels guions i de la seva evolució?

—Penso que hi ha dos tipus de guions. D'una banda el guió de les pel·lícules independents i de l'altra les pel·lícules dels estudis, i jo solament puc parlar d'aquestes darreres. De les independents, no en sé gaire, però continuo fent les meves pel·lícules experimentals. Quant als guions, en conjunt han canviat perquè ja no estan tan enfocats sociopolíticament com quan jo era jove. Això potser té a veure amb la televisió, com tot.

Al Pacino (a la foto, acompanyat per Johnny Depp) es va anar interessant pel guió de 'Donnie Brasco', basat en una història real, amb el temps: "La rellevància d'aquesta història, i la distància, el fet que s'esdevinguera el 1979, començà a donar-li un altre caire".

Les fites netes

Damià Huguet

Les fites netes ha rescusat el Premi de la Crítica de Serra d'Or 1997, secció de Biografies i Memòries. Les fites netes recull les vivències relatives a un poble mallorquí, transformades en matèria literària per un gran escriptor, el poeta recentment desaparegut Damia Huguet.

Editorial Moll
"Tomir", 29

Les flors de la claror

Damià Huguet

L'obra poètica de Damia Huguet s'inicià amb "Home de primera mà" el 1972 i després va continuar sense defallença. Les flors de la claror, el seu darrer recull, és ple de referències cinematogràfiques, un món evocat amb passió i tendresa.

Universitat de les Illes Balears
"Col·lecció Poesia de Paper", 46

La claror del juliol

Vicenç Villatoro

Als anys trenta i durant deu anys, dos nois i una noia s'entusiasmen, s'estimen i s'enlluernen amb intensitat. Al seu darrere: el temps de les grans ideologies, de la guerra i de la mort en contrast amb la placidesa dels estius a la claror del juliol en una illa mediterrània.

Edicions 62
"El Balanci", 300

Al Pacino, a l'esquerra, havia d'interpretar en un principi el policia Donnie Brasco: "Volien que interpretés Lefty. Stephen Frears, que en principi hi estava involucrat, i Barry Levinson sempre em parlaren de Lefty, encara que després em parlaren també de Donnie. Hi vaig pensar i vaig decidir que aquest camí ja l'havia fet amb "Serpico".

—Vostè es va pensar durant bastant temps aquest projecte, em sembla que en principi vostè havia d'interpretar Donnie Brasco en lloc de Johnnie Depp,

—Sí

—I per què canvià de personatge, potser per l'edat?

—Volien que interpretés Lefty. Stephen Frears, que en principi hi estava involucrat, i Barry Levinson sempre em parlaren de Lefty, encara que després em parlaren també de Donnie. Hi vaig pensar i vaig decidir que aquest camí ja l'havia fet amb *Serpico*.

—Abans ha parlat de Paul Muni i de Ray Milland i ara, els nous actors, diuen que els han influït, entre d'altres, Robert de Niro i Al Pacino. Com se sent quan sent això?

—M'afalaga molt sentir-ho. Però em pregunto si deu ser veritat... hi hauré de pensar. Així i tot si és veritat, m'afalaga molt.

—Per què creu que la sèrie d'El Padrí ha tingut tant d'èxit, fins al punt que la distribuïran de nou? Què la fa intemporal?

—Crec que molta gent s'hi identificà, va ser capaç d'establir paral·lelismes amb la realitat. A més a més, va presentar els personages de la màfia com gent de família, amb fills, amb els problemes quotidians de tothom. També té l'aire original de la novel·la de Mario Puzo; tot i que això va ocórrer sols en la primera part. Quan Francis va fer el segon lliurament, intentà fer-lo més seu, va presentar el que li passà a la segona generació d'italoamericans, la que va haver d'adoptar els valors americans.

—Si no es veu com un actor que influeix en els actors joves, on se situa en la història del cinema?

—Com un dels nois que circulava en els setanta.

—Quin és el paper que més li va costar de traure?

"Penso que hi ha dos tipus de guions: el de les pel·lícules independents i el de les pel·lícules dels estudis; jo solament puc parlar d'aquestes darreres. De les independents, no en sé gaire però continuo fent-ne d'experimentals."

—N'hi ha hagut uns quants. Hi ha certs papers que penses que poden ser fàcils però així i tot els complico. Els més difícils, però, foren els que vaig fer en les pel·lícules que no em motivaven. Mai no vaig arribar a connectar amb la història i no sé per què les vaig fer, segurament era perquè havia de treballar. Ara penso que no les havia d'haver fet i és el que intentaré fer a partir d'ara: he decidit que sols faré les pel·lícules que m'atreuïn. Si m'interessen i m'abelleix les faré, perquè al cap i a la fi es tracta d'això, de les ganes que hi poses si et crida l'atenció un guió.

—Ha interpretat tot tipus d'italoamericans, des de Michael fins a Lefty. Pensa que ja ha exhaurit aquest tipus de personatges?

—Home, he fet uns altres papers, l'Oscar me'l van donar per *Scent of a Woman*, en què no feia d'italoamericà, però és una cosa que no em treu la son. Aviam com ho explico, jo toco el piano i he d'interpretar les

peces de música que hi ha. Em veuen com un italoamericà, però faig de rei d'Anglaterra. És veritat que en un mitjà naturalista com el cinema sembla, físicament, italoamericà, aquest és el meu *typecasting* i, per a mi, ha estat una barrera perquè jo, al teatre, he fet Shakespeare i Strindberg, Tennessee Williams i Arthur Miller, Clifford Odets, David Rabe, David Mamet, Sam Shepard, per això no relaciono la meua feina amb unes característiques ètniques concretes.

—Vostè és un actor que dedica molt de temps a preparar els projectes i amb *Looking for Richard* encara en dedicà més. Va significar una espècie de renovació com a actor?

—*Looking for Richard* em va interessar molt durant els tres anys i mig o quatre que va costar de treure a la pantalla; em feia il·lusió fer-la i aprendre'n, veure cap a on em conduïa, perquè va ser com un experiment ja que la vaig preparar entre una pel·lícula i una altra i això

em permeté fer una espècie de balanç personal. Mai no em vaig imaginar que arribaria on ha arribat. Però fa sols un any i mig que vaig veure la possibilitat que es convertís en pel·lícula i que la gent la veiés; fins en aquest moment estava únicament interpretant. Era un projecte que m'interessava, en què tenia coses a dir, intentava fer-lo tan bé com fos possible, i aquest sentiment és el que originàriament em va conduir a ser actor. A més a més, era un projecte que formava part de mi i no m'importava que no fos pas un producte comercial o que la gent no anés a veure-la i per això n'he gaudit molt més. De fet, tinc una pel·lícula acabada que no he estrenat, i això està bé.

Maria Antònia Caparrós / Adrian Schneider
(Los Angeles)